



Pere Batlle Busquets, l'esperit dels menestrals

Pere Batlle Busquets va néixer a la Bisbal d'Empordà el 1967. El seu avi, Josep Batlle Ferrer, ja havia sigut esparter. També n'era el seu oncle i el seu pare. L'avi havia nascut a Riumors, però com que no era l'hereu li van donar un ofici. Va anar a Figueres, va anar a Barcelona i es va acabar casant amb una noia de Llagostera, Mília Bagués Massa. Es van establir a la Bisbal, on hi havia tres o quatre esparters més. «Jo no els he aconseguit, però hi havia en Llobet, en Capdevila... A Sant Feliu de Guíxols hi havia l'Ararà i en Colobret, que era molt bo, i a Palamós, l'Ayats. A l'Empordà n'hi havia onze o dotze i cada 15 de gener, per sant Pau Ermità, es trobaven tots i feien un dinar», comenta. En aquells temps els esparters feien peces per a l'agricultura, com ara bosses o estores per als carros, cabassos per a la llenya..., però amb els tractors es va arruïnar tot. I després va arribar el gas a les cases i adieu-siau el foc a terra, les estufes de llenya i els cabassos per transportar-la. Ara, a finals de la segona dècada del segle XXI, Pere

Batlle no coneix cap altre esparter que s'hi dediqui professionalment. Tampoc no hi ha manera de trobar cap escola on ensenyin l'ofici.

A casa d'en Pere hi havia taller i botiga. Es feien les peces i es venien. Hi havia perspectiva, perquè ofici i negoci tenien continuïtat. Quan ell va acabar el COU i amb la mili feta, va deixar-se de llibres, li va semblar que podia anar sol i va decidir construir un taller al carrer del Paral·lel, que va estrenar el 1996. Ara, si entreu a la botiga, hi veureu unes quantes peces de decoració: pufs, estores, banquetes i llates de colors a les lleixes... Res del que hi veureu es pot comprar, perquè en Pere treballa per encàrrec. Cada peça que fa és única, i amb cada encàrrec ha de posar en solfa molts ingredients: el coneixement de les fibres, la funcionalitat de cada peça, la imaginació i el llapis, l'escaire i el cartabó. És així com li agrada passar les tardes de diumenge, barrinant. «Amb aquest ofici hi sopes, hi dorms i t'hi aixeques. Tampoc no és cap sacrifici. De vegades veus que amics teus esperen el

divendres, el cap de setmana, per sortir. I jo aquí. Però ho tinc tan assumit que si em fan anar tres dies de cap de setmana m'ho passo malament. Amb aquesta feina m'ho he passat bé, és distreta. El problema és encaixar-ho amb la família. He tingut sort que la meua dona és filla de pastor i no ha vist mai vacances. A la persona que t'acompanya li has de fer una abraçada i dir-li: "Gràcies per la paciència"».

Durant molts anys ha aprofitat les vacances per anar a visitar proveïdors. L'espart, a Andalusia. «Al Marroc també n'hi ha, però no és tan bo, és més prim, més trencadís, és una planta que no ha patit. Li falta fred. D'espart mai no n'hi hagut, a Catalunya. Les espartenyas devien tenir la sola de cànem. Ara es fan de jute, que ve de l'Índia. Et poses unes espartenyas amb sola d'espart i ja t'asseguro que al final del dia et sagnaran els peus... El lli venia d'Egipte i a Espanya també en tenen. El sisal és una palmera que creix a Kenya i a Tanzània, el que havia estat el Congo belga. Però encara que s'hagin independitzat, el mo-



Text i Fotos > **JUDIT PUJADÓ**

Adreça web per
escoltar l'entrevista



nopoli comercial és a Bèlgica. El cotó ve d'Andalusia. Tant si parles de sisal, de cotó, com de polièster, la matèria *prima* la pots haver comprat on vulguis, però els fils i els tints es fan aquí. Les filatures són a Olot, a Mieres, i els tints, a Terrassa. Una fàbrica important de polièster la tenim a Anglès». El polièster és un dels materials nous que fa servir. «Això eren ampolles d'aigua mineral abans de ser un fil. Es fonen les ampolles, en surt un granulat i del granulat se'n fa fil. És un producte cent per cent gironí».

Obsedit per la feina, en Pere també viatjava per poder aconseguir les màquines que necessita per treballar. Com que d'esparters no en queden, no hi ha comercials d'empreses que ofereixin una gamma variada de màquines per a la feina. Abans, els esparters treballaven a mà amb llatges de fibra de quaranta centímetres, que són la mida natural. Ara, en canvi, fan servir bobines molt llargues. Per poder-les cosir més de pressa, en Pere ha hagut d'inventar màquines que ni el pare ni l'avi no havien vist mai.

Però tornem a les vacances. Va haver-hi un temps en què ell i Joan Angelats, de Banyoles, a qui deien *el Canari*, del món del calçat, agafaven el cotxe aprofitant el 15 d'agost, que és Festa Major: «Ens vam *conèixer*. Em va ensenyar molt de les trenadores. Ens ho vam passar bé, que és de *lo* que es tracta. Tu imagina't en una furgoneta, un *tio* de setanta anys i un de trenta. Cap a Albacete a buscar proveïdors. Parlàvem el mateix idioma. Aquesta màquina la va fer en Pello Artola, d'Oiartzun. Hi vaig anar amb l'Angelats. Era l'any 1998. Però un cop feta no acabava de funcionar bé. La va estar remenant en Nau i a les dues de la matinada del 15 d'agost de 1999 ho vam aconseguir».

Sembla que en Pere manté intacte l'esperit dels antics menestrals. Un esperit que va a la baixa, perquè ja han aconseguit que els joves no valorin l'autonomia personal, la independència, l'empenta i la feina, el risc i la responsabilitat. En temes laborals sembla que només valgui el sou segur a final de mes i les vacances pagades. «Tenia un

tapís que havia de ser per a una església. Hi havia el blat, l'aigua, els raïms, el forat per al sagrari; una interpretació cristiana. Me'l varen voler comprar tres o quatre vegades i sempre vaig dir que no perquè les persones que ho volien (no vull faltar el respecte a ningú) no entenien què era allò. No soc catòlic, no soc de res, però allò era una simbologia i quan em deien com ho farien servir... L'any passat va venir un músic francès i a la primera ho va calar. Això és això, això és això altre... Collons. Va dir: "Me'l vens?". I ens vam posar d'acord. És d'agrair que l'entenguin. Jo ara sé on és aquella peça, sé qui la té, aquest senyor toca en una filharmònica molt important, sé que fa classes en un conservatori a França, si vull puc anar a casa *seu* a fer el cafè». La llibertat deu ser alguna cosa que s'assembla força a això.

«Ja he passat dels cinquanta. Més inversions? Més màquines? O acabem d'arribar a cap tal com estem? És moment de *crèixer* si en tens un de vint-i-cinc a darrere que t'*apreta*». Però si darrere no tens ningú... què fas?